

Sinds de jaarwisseling is het nieuwe gemeenschappelijke EU-landbouwbeleid in België van toepassing. VeeteeltVlees had een gesprek met

Eddy Leloup, adviseur van de Studiedienst van de Boerenbond en secretaris van de Sectorgroep Vleesvee en -kalveren.

Vanaf 1 januari gelden in tien lidstaten van de Europese Unie, waaronder Duitsland, Ierland en België, de nieuwe spelregels in het kader van het hervormde gemeenschappelijke landbouwbeleid, ook Mid Term Review (MTR) genoemd. Nederland alsook Frankrijk passen samen met nog drie andere landen de hervorming toe vanaf 2006. De recent toetredende lidstaten (tien) stappen in het nieuwe systeem ten laatste in 2009.

De Mid Term Review is de belangrijkste hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid sinds de invoering van de Mac Sharry-premies in 1992 en de hervorming hierop met Agenda 2000. Het doel van deze hervorming is de landbouw in de EU concurrerend te maken, een duurzame marktgerichte (consumentgerichte) landbouw te bevorderen en de plattelandsonwikkeling te versterken. En, last but not least, dankzij de hervorming kan het EU-landbouwbudget vast geankerd worden tot in 2012.

Ontkoppeling is het kernwoord van deze hervorming. De steun (premies) aan landbouwers staat voortaan los (is ontkoppeld) van de omvang van de productie en wordt vervangen door één enkel steunbedrag, de unieke bedrijfstoeslag. Dit steunbedrag is opgebouwd uit toeslagrechten per hectare landbouwareaal waarbij de jaren 2000, 2001 en 2002 als referentieperiode worden gehanteerd.

In de loop van de maand november laatstleden kregen de Vlaamse landbouwers van de administratie een overzicht van hun zogenaamde toeslagrechten. Herzieningsaanvragen waren mogelijk tot 24 december, 12 uur. Wat is de situatie?

‘Een exact overzicht hebben we nog niet. Op 20 december waren er op de circa 31.000 verstuurd MTR-dossiers ongeveer 1750 herzieningsaanvragen ingediend. Dat is behoorlijk minder dan verwacht gezien de “historische” referentieperiode die gehanteerd wordt. De inschatting was dat er een derde aan herzieningsaanvragen ingediend zou worden. Wellicht komt er nog een aanzien-

lijke lading van dergelijke dossiers binnen tijdens de laatste dagen van de lopende herzieningsperiode. Evenwel is mijn indruk is dat MTR nog in een embryonale fase zit bij de boeren. De ommezwaai van een productiegerichte steun naar een unieke bedrijfstoeslag is in hun denken blijkbaar nog niet echt gebeurd. Ik vrees dat bij het indienen van de eerste verzamelaanvraag in de loop van april 2005, en vergelijkbaar met de huidige oppervlakteaangifte, om de toeslagrechten te activeren nog veel boven water gaat komen.’

Volgens een studie van de Boerenbond bedraagt het aandeel steunbijdragen in het arbeidsinkomen van de vleesveehouder momenteel 76 procent. Wat is de impact van MTR hierop?

‘Per lidstaat is er een nationaal plafondbedrag, de MTR-enveloppe, dat de som is van alle gekoppelde en ontkoppelde premies. Belangrijk is dat deze enveloppe in zijn totaliteit beschikbaar blijft. De ontkoppelde steun (toeslagrechten) zal gebeurlijk wel gekort worden met 0,5 à 1 procent vanwege de overschrijding van het nationaal plafond en 0,5 procent voor het aanleggen van een nationale reserve voor toeslagrechten. De ontkoppelde én gekoppelde steun worden daarenboven nog gekort met een percentage modulatie voor plattelandsonwikkeling (3 tot 5 procent en met vrijstelling op de eerste 5000 euro). Het is beangstigend dat de inkomens in de twee sectoren die de grootste steun ontvangen, de melksector vanaf 2006 en de vleesveesector nu reeds, het meest de impact van de hervorming zullen voelen gezien het procentuele karakter van de kortingen op dan toch wel zeer omvangrijke bedragen.’

De studiediensten van de Europese commissie voorzien een globale inkrimping van de zoogkoeienveestapel met 6,8 procent tegen 2010. Daartegenover staat een verhoging van de marktprijs met 6 procent. Mogen we hier niet een omzetting van melkvee naar zoogkoeien verwachten?

‘Een inkrimping van de zoogveestapel staat zo goed als vast. Een omschakeling verwacht ik niet direct. Actieve melkveehouders gaan de vrijgekomen melkquota benutten om meer melk te produceren. Stoppende melkveehouders zullen niet meer of in veel mindere mate de omschakeling naar zoogkoeien maken. Dit soort producenten zal het eerder hebben en houden van de verdere uitbetaling van de ontkoppelde melkpremies. Er is hier bovendien nog altijd het zoogkoeienquotum dat weliswaar niet meer grondgebonden zal zijn; bijgevolg dient geen rekening meer gehouden te worden met een veebezettingnorm. We evolueren ongetwijfeld naar een geoptimaliseerde zoogkoeienhouderij, “naar gekoppelde zoogkoeien op ontkoppelde gronden”.’

‘Enerzijds beschikken we in Vlaanderen over 149.000 hectare grasland dat in het kader van MTR permanent grasland moet blij-

*In 2009-2010
beginnen
we opnieuw,*

Boerenbond-adviseur Eddy Leloup: ‘Vasthouden aan ketenkwaliteit’

MTR niet du urzaam

ven. Anderzijds moeten ook de ontkoppelde akkerbouwgronden minimaal onderhouden blijven. De zoogkoeienhouderij gaat zich daardoor concentreren in graslandgebieden en ontkoppelde akkerbouwgebieden.’

Moeten de aanbieders van mager vee, in casu de fokkers, beducht zijn voor de houding van de afmestsector in eigen land én de omliggende landen? Gaat deze nog willen produceren en concurreren tegen de goedkopere Zuid-Amerikaanse import?

‘Op macro-economisch vlak gaat MTR zeker voor verstoring zorgen in de handelsstromen omdat de spelregels verschillend zijn in de lidstaten. België ontkoppelt de slachtpremie voor volwassen runderen, Frankrijk voor zestig procent en Nederland bijvoorbeeld houdt deze volledig gekoppeld. Een aanzuigefect voor mager vee vanwege Nederland is bijgevolg niet uitgesloten. Dit kan zich laten voelen zowel op de afzet van kalveren als van mager volwassen rundvee. Betreft de druk die uitgaat van goedkope Zuid-Amerikaanse import zal heel veel afhangen van de mate waarmee de EU erin slaagt om de vergemakkelijkt markttoegang – die WTO-wenst – vooralsnog af te houden.’

Buitenlandse experts adviseren hun veehouders om de bedrijfsstrategie af te stemmen op ‘kostprijs’ en ‘ketenkwaliteit’. Geldt dit advies ook voor Vlaanderen?

‘Kostprijsdenken is van alle tijden. In dat opzicht is het niet nieuw. Maar of het nog beter kan in Vlaanderen met de hoge grondprijzen is zeer de vraag. Ketenkwaliteit hebben we hier in de rundveesector al ingevoerd sinds de dioxinecrisis en moeten we vasthouden. Veel gaat echter afhangen van de grootdistributiesector. Zal zij in de toekomst haar interesse hierin behouden? En zullen de huidige lastenboeken de eigenheid van het Belgische rundvlees blijven respecteren?’

Wat kunnen we nog verwachten in de toekomst?

‘Gezien de verschillende toepassingsregels in de verschillende lidstaten verwacht ik dat we op middellange termijn “alles” moeten ontkoppelen en zullen evolueren naar een flat-ratesysteem of anders gezegd eenzelfde systeem van vaste toeslagrechten in alle 25 lidstaten. Het scenario dat we doorlopen hebben in 2003-2004 zal zich opnieuw voordoen in 2009-2010. In 2009 staat een evaluatie van het MTR op de agenda en ten laatste in 2010 moeten we de WTO-akkoorden rond minder exportrestituties en een grotere markttoegang voor landbouwproducten uit derde landen implementeren. Dat laatste zijn we met zijn allen eigenlijk uit het oog verloren. MTR geeft geen duurzaam karakter aan de sector. De rundveesector blijft bijgevolg sterk afhankelijk van het politieke beleid en blijft dus zeer kwetsbaar.’

Guy Nantier